

Jaarstukken 2025

Recreatieschap Rottemeren

Conceptversie Dagelijks Bestuur 31 maart 2026

Vorbereid door: Staatsbosbeheer

Vastgesteld: Bergschenhoek, 31 maart 2026

De voorzitter:

P. Lansink-Bastemeijer

A handwritten signature in blue ink, enclosed in a blue oval. The signature is stylized and appears to be 'P. Lansink-Bastemeijer'.

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2025

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. LEESWIJZER	6
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING INSTANDHOUDING GEBIEDEN	7
3.1 Gebiedsbeheer	7
3.2 Maatschappelijke betrokkenheid	10
3.3 Plannen maken	11
3.4 Ondersteunende diensten	12
3.5 Algemene dekkingsmiddelen	14
3.6 Projecten	14
3.7 Mutaties reserves	19
3.8 Wat heeft het gekost	20
4. PARAGRAFEN	21
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	21
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	23
4.3 Financiering	24
4.4 Grondbeleid	25
4.5 Bedrijfsvoering	27
4.6 Openbaarheidsparagraaf	28
5. JAARREKENING 2025	29
5.1 Balans per 31 december 2025	29
5.2 Overzicht van baten en lasten 2025	30
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	31
5.4 Toelichting op de balans per 31 december 2025	34
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2025	42
5.6 Verdeling naar taakvelden	46

JAARVERSLAG 2025

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma opgenomen. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke aangelegenheden

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur is als volgt:

- Rotterdam: de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer (tevens voorzitter);
- Lansingerland: de heer M. Muis;
- Zuidplas: de heer D.A. de Haas.

De samenstelling van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur is als volgt:

- Rotterdam: de heer P.J.P. Lansink- Bastemeijer (tevens voorzitter en DB-lid) en de heer F. Achbar;
- Lansingerland: de heren M. Muis (tevens DB-lid) en S. Fortuyn;
- Zuidplas: de heren D.A. de Haas (tevens DB-lid) en F. Klovert.

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) is adviserend aan het bestuur. Namens HHSK is mevrouw Josien van Cappelle deelnemer aan de bestuursvergaderingen van het recreatieschap.

Ontwikkelingen 2025

Subsidieverordening

Bij het vaststellen van de subsidieverordening in 2022 is besloten de verordening in 2024 te evalueren en hiervoor expertise van de gemeente Rotterdam te benutten. Op basis hiervan is een nieuw voorstel en verordening opgesteld. Deze wordt in 2026 vastgesteld en zal per 1 januari 2027 ingaan.

Bezuinigingsopdracht en de bijdrage uit de nieuwe beheerregeling recreatiegebieden.

Onlangs hebben wij een indicatie ontvangen van de te verwachten bijdrage uit de nieuwe beheerregeling voor de periode 2026 - 2029. Voor Rottemeren komt dit neer op een jaarlijks bedrag van afgerond € 2.028.000.

Het definitieve bedrag volgt in de nog te ontvangen beschikking.

In de definitieve beschikking zal ook de verdeling worden opgenomen van de verschillende onderdelen waarop de subsidie is gebaseerd; groot-, regulier- en vervangingsonderhoud en de component toezicht en handhaving. Dit kan nog invloed hebben op de indicatieve bijdrage en het labelen van de componenten.

Door de bijdragen vanuit de Provincie is er meer tijd en ruimte is voor het concreet invullen van de bezuinigingsopdracht. Echter, gezien de onzekerheid over de bijdrage na 2029, de verwachte prijsstijgingen, de stijging van de beheerlasten als gevolg van oplevering van projecten Lage Bergsebos en de Uitvoeringsagenda en nieuwe ontwikkelingen en ambities, blijft de bezuinigingsopdracht nog altijd van kracht.

Uitvoeringsprogramma 2026-2029

In december 2025 is het uitvoeringsprogramma 2026-2029 vastgesteld door het Algemeen bestuur. Daarin zijn een aantal nieuwe projecten opgenomen zoals "herinrichtingsplan perceel Sol", wandelroute door het Hoekse Park West, vergroening rond jachthaven Rottemeren, herinrichting wandelpad nabij Sluiswachterswoning en een Verkenning naar oefenhelling trailrunnen Hoge Bergse Bos. Overige projecten zijn doorlopend of al voorzien in het eerdere uitvoeringsprogramma.

Jaarlijks wordt voor het nieuwe jaar krediet aangevraagd. Met deze werkwijze bieden we de mogelijkheid om tussentijds bij te sturen en om niet al op voorhand beslag te leggen op de reserves en financiële positie van het schap.

Beheer, Onderhoud en Exploitatie

De in 2025 verrichte werkzaamheden dragen bij aan de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling. In 2025 zijn alle voortkomende werkzaamheden zoals het opruimen van vuil in de gebieden en het onderhouden van de graspercelen en watergangen volgens afspraak uitgevoerd. Een belangrijk aandachtspunt is de dumping van lachgasflessen.

Dit is een landelijk probleem en ook in ons gebied zijn in 2025 meer dan 400 lachgasflessen gevonden.

In 2025 is wederom het vrijwilligersteam van Rotta ingezet in het Hoge Bergse bos voor het verwijderen van de reuzenberenklauw.

Verder is er samengewerkt met De Erasmus Universiteit Rotterdam bij het onderzoek in de Eendragtspolder.

Groot onderhoud

In 2025 zijn onder andere de volgende groot onderhoud werkzaamheden uitgevoerd:

- Door het gehele Rottemeren gebied zijn er slechte stukken fietspad hersteld en opnieuw geasfalteerd.
- Planmatig bosbeheer uitgevoerd in het Lage Bergse bos.
- De dagcamping in de Bleiswijksezoom is gerenoveerd.
- De bestrating van de parkeerplaatsen in de Bleiswijksezoom is hersteld.
- De watergangen in het Lage Bergse bos zijn uitgebaggerd.
- De voetpaden in het Lage Bergse bos zijn aangevuld en geprofileerd.
- Er is steenbestorting aangebracht bij de oevers nabij de steigers in de Rotte.
- Bij een groot aantal aanlegsteigers en vissteigers is het dek vernieuwd.
- Het toiletgebouw in het Lage Bergse bos bij de Bokkenplaats is gerenoveerd.

Financiële samenvatting

Bij de Najaarsrapportage werd rekening gehouden met een tekort van € 37k.

Het nadelige saldo 2025 is uitgekomen op afgerond € 80k.

Kort samengevat is de toename van het tekort ten opzichte van de gewijzigde begroting van € 43k als volgt te verklaren:

Exclusief kredieten en mutatie reserves	* € 1.000
Hogere lasten:	
Overhead	-18
Lagere lasten:	
Gebiedsbeheer	37
Maatschappelijke betrokkenheid	15
Plannen maken	23
	75
Lagere baten:	
Gebiedsbeheer	42
Algemene middelen (rente)	58
	-100
Per saldo nadelig	-43

De lagere baten hebben onder meer betrekking op het liquidatiesaldo uit het Landschapsfonds van € 84k. In de Najaarsrapportage was deze post nog opgenomen als incidentele baat. Het liquidatiesaldo is echter, na akkoord van het Algemeen Bestuur in december 2025, ingezet als gedeeltelijke financiële dekking van het Uitvoeringsprogramma 2026-2029.

Het eigen vermogen voor resultaatbestemming bedraagt per ultimo 2025 € 10,8 mln. Dit bestaat voor € 9,4 mln. uit bestemmingsreserves en voor € 1,4 mln. uit de vrije algemene reserve.

In de hoofdstukken 3, 4 en 5 wordt nader ingegaan op de financiële resultaten en het vermogen.

Resultaatbestemming

Het bestuur wordt voorgesteld het tekort van € 79.645 in mindering te brengen van de algemene reserve.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de Programmabegroting 2025 en de Najaarsrapportage 2025. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2025 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2025. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna worden ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering
- Openbaarheidsparagraaf.

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2025 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2025 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording Instandhouding gebieden

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Ondersteunende diensten
- Algemene dekkingsmiddelen
- Projecten (kredieten)
- Mutaties reserves
- Wat heeft het gekost

Dit hoofdstuk geeft per programma een toelichting op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Gebiedsbeheer

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het Gebiedsbeheer is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Onderhoud;
2. Economisch beheer;
3. Regelgeving & handhaving;
4. Communicatie

Ad.1 Onderhoud

Het product gebiedsbeheer gaat over het onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltipe. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de

geplande lasten, de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- het formuleren c.q. actualiseren van het grondbeleid;
- het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid;
- het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijnstrategie van het recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en -opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Noemenswaardige ontwikkelingen

- De wijzigingsovereenkomst erfpachtrecht voor Flow, Food & Adventure, gevestigd aan de Strandweg 5 te Zevenhuizen, is getekend. De notariële afhandeling vindt plaats februari 2026. Hiermee is het gebruik uitgebreid en gelegaliseerd. De canon is verhoogd en de exploitant levert vanaf 1 januari 2026 een bijdrage aan het onderhoud van de parkeerplaats.
- De woning gelegen aan de Hoeksekade 133 te Bergschenhoek is gereed gemaakt voor verkoop. Er moet nog een sanering van asbest- en loodvervuiling plaatsvinden. Als dat gereed is, kan de woning worden aangeboden aan de markt.
- In december 2025 is de huurwoning aan de Strandweg 17 te Zevenhuizen vrijgekomen, welke momenteel in leegstandsbeheer worden uitgegeven. Door uitgifte aan de leegstandsbeheerder komen er geen huurinkomsten meer binnen per 1 januari 2026.
- In 2025 is de woning aan de Bergweg Zuid 163a te Bergschenhoek leeg opgeleverd. Na een korte periode van leegstandsbeheer zijn de opstallen in december gesloopt waarna het perceel braak ligt in afwachting van aanplant van nieuw bos en verdere inrichting.
- Er zijn een aantal recreatiewoningen op de Koornmolen van eigenaar veranderd.
- In 2025 zijn een aantal opstalrechten gevestigd met nuts- en telecombedrijven, alsmede overeenkomsten getekend welke in 2026 notarieel afgehandeld zullen worden.
- In 2025 zijn een aantal overeenkomsten gesloten voor werkzaamheden met betrekking tot de aanleg van telecommunicatiekabels en aanhorigheden.
- In 2025 zijn een aantal grensgeschillen aan het Korenmolengat opgelost. Een tweetal percelen is vervreemd aan de aangrenzende eigenaren. Tevens is gebruik van grond vastgelegd in een huurovereenkomst (3x).

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen;
- Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het recreatieschap kan hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming worden aangevraagd. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling en de openbare orde en veiligheid. Het schap verleent vergunningen en ontheffingen omdat er een vastgestelde verordening van kracht is. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

Bij Toezicht en handhaving wordt veel samengewerkt met de collega's uit de gemeenten en HHSK. Er vindt regelmatig overleg plaats met deze keten partners zodat er nog beter kan worden samengewerkt.

De handhaving in de Rottemeren is dit jaar conform het handhavingsplan uitgevoerd. Voor ieder kwartaal zijn er een aantal prioriteiten gesteld waarop de focus in die periode gericht is. Daarnaast zijn er ook een aantal handhavingsacties geweest op strategische momenten om de regels weer eens onder de aandacht te brengen, zoals visserijcontroles en mountainbikeacties, wel wordt er door handhaving signaleerd dat er meer dumpingen zijn, sinds de gemeenten geld vragen voor de afvalstromen van de bewoners.

Ad.4 Communicatie

De (potentiële) bezoekers en, waar relevant, het externe netwerk zijn geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de recreatiegebieden. De wijze van informatieverstrekking is afgestemd op de doelgroepen, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van digitale en sociale media.

Bij onderwerpen waarvan de verwachting was dat die veel vragen zouden oproepen organiseerden wij informatiebijeenkomsten in het gebied waarbij onze medewerkers beschikbaar waren voor het beantwoorden van vragen.

Gemeente Zuidplas heeft gevraagd om tijdens de raadscommissie vergadering op 19 februari 2025 een toelichting te geven over het Recreatieschap Rottemeren en dan specifiek over de ontwikkelingen op het grondgebied van gemeente Zuidplas.

Op 28 mei 2025 heeft Carola Schouten als nieuwe burgemeester van gemeente Rotterdam een bezoek gebracht aan de Rottmeren. Tijdens deze tocht werd zij door de directeur Staatsbosbeheer, programmamanager en de boswachter beheer bijgepraat over de lopende projecten en andere ontwikkelingen in het gebied.

Eind 2025 is er weer een ‘Achter de Schermen’ verzonden aan de bestuursleden, de ambtenaren en via de griffies aan de raadsleden om de stakeholders te informeren over de diverse ontwikkelingen.

Deelproduct Gebiedsbeheer, wat heeft het gekost?

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten				Baten			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Personeel	1.341.909	1.523.100	1.516.800	1.543.466	0	0	0	0
Materieel	3.659.166	3.692.230	4.199.800	4.671.373	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832
Gebiedsbeheer	5.001.076	5.215.330	5.716.600	6.214.840	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832

De afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn:

- Hogere lasten € 498k: Betreft de extra dotatie van € 535k vanuit het overschot 2024. De dekking vanuit de algemene reserve is, vanwege regelgeving BBV, verantwoord onder de mutaties reserves. In feite zijn de beheerlasten met € 37k lager uitgevallen.
- Lagere baten € 42k: De in de Najaarsrapportage opgenomen incidentele bate van het Landschapsfonds (€ 84k) wordt ingezet als gedeeltelijke financiering van de Uitvoeringsagenda 2026-2029 zoals vastgesteld in het AB van december 2025. Na eliminatie van deze post is er een kleine plus van € 42k.

3.2 Maatschappelijke betrokkenheid

Wat hebben we bereikt?

Bij het aanbesteden en laten uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden proberen we zo goed als mogelijk onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen door:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur- en recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (social return on investment);
- Maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.
- Steun middels financiële bijdragen vanuit de subsidieverordening voor initiatieven die bijdragen aan het Landschapspark De Rotte.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Vrijwilligers:

Ook in 2025 is er weer intensief samengewerkt met de vrijwilligers van Rotta.

Zij hebben diverse kleine en moeilijk bereikbare gebiedjes onderhouden zoals de Wiebertjes en Korenmolengat. Verder zijn circa 15.000 stuks reuzenberenklauw uitgestoken, wat overigens een project van de lange adem wordt vanwege de zeer hardnekkige groei van deze plantensoort.

De stichting Natuurpolders Hennipgaarde heeft in de Hennipgaarde weer onderhoud verricht aan hun akkers. Helaas kost het onderhoud veel tijd en het brengt niet op wat ervan verwacht wordt. De Stichting gaat de mogelijkheid onderzoeken of de akkers anders ingericht kunnen worden.

SROI:

Het werkontwikkelbedrijf Promen uit Gouda beheert net als in voorgaande jaren het hygiënebestek van het regulier onderhoud.

De werkzaamheden bestaan onder meer uit:

- Verzamelen en afvoeren zwerfafval
- Legen afvalbakken

Schoonmaken van:

- Ondergrondse containers
- Meubilair
- Toiletgebouwen
- Terreinbebording

Deze werkzaamheden worden, net als de afgelopen jaren, naar volle tevredenheid uitgevoerd.

Financiële bijdragen vanuit de subsidieverordening:

In 2025 heeft het recreatieschap aan 7 initiatieven subsidie toegekend met een totaal bedrag van € 16.175. Het gaat om initiatieven zoals, Rotte Dam Loop, Dauwtrappen Moerkapelle, Festival rond Bleiswijks Verlaat, het Waterfestival, Avondvierdaagse Bleiswijk, en stichting natuurwijs voor de Parel. Aan de hand van de beoordelingssystematiek zijn 5 initiatieven afgewezen.

Overzicht vrijwilligers Rottemeren:

Organisatie	Vergoeding 2025	Aantal vrijwilligers
Zonnepont 't Verlaat	883	12
Vogelwacht ROTTA	3.800	40
Hennipgaarde	7.951	50
Bredius runderen	1.485	1

Deelproduct Maatschappelijke betrokkenheid, wat heeft het gekost?

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Personeel	45.633	46.600	35.000	25.197
Materieel	47.250	75.000	17.000	11.521
Maatschappelijke betrokkenheid	92.883	121.600	52.000	36.718

Er zijn minder aanvragen ingediend en gehonoreerd dan voorgaand jaar en dan begroot. Het budget is daardoor niet volledig benut.

Aan dit deelproduct zijn geen directe baten gekoppeld.

3.3 Plannen maken

Wat hebben we bereikt?

Het verder uitvoeren en uitbouwen van de Uitvoeringsagenda 2025-2028 en de voorbereiding voor de 2026-2029 agenda.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Planvorming & gebiedsontwikkeling:

In overleg met alle betrokkenen (diverse SBB adviseurs, leden van het VAAC en het beheerteam) wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied).

Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

Verder is er geïnvesteerd in contacten met de vele stakeholders in het gebied waardoor goed zicht is gekregen wat er leeft om zo passende projecten te kunnen voorstellen.

In 2025 zijn de projecten uit de eerste Uitvoeringsagenda verder uitgewerkt en deels uitgevoerd. Er is een tweede agenda voorgelegd aan het bestuur voor uitvoering in 2026 en verder. Onder 3.6 hoofdstuk Projecten wordt nader ingegaan op de individuele projecten van de Uitvoeringsagenda.

Deelproduct Plannen maken, wat heeft het gekost?

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Personeel	94.369	100.000	100.000	76.521
Materieel	59	0	0	400
Plannen maken	94.427	100.000	100.000	76.921

In de Najaarsrapportage is het begrote budget voor de personele inzet niet gewijzigd. Uiteindelijk bleek voor 2025 minder ureninzet nodig dan verwacht. Dit heeft mede te maken met het feit dat er ook directe uren op de deelprojecten van de Uitvoeringsagenda worden verantwoord.

Aan dit deelproduct zijn geen directe baten gekoppeld.

3.4 Ondersteunende diensten (Overhead)

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en andere stakeholders in het schapsgebied.

Daarnaast zijn alle bestuursvergaderingen voorbereid, inclusief verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur heeft plaats gevonden door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuurlijke ondersteuning en advisering
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën.

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- het fungeren als eerste aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/projecten die in schapsverband spelen;
- het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- de eindtoets op bestuursvoorstellen.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Deze dienstverlening ziet op de juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht. Hieronder kan met name worden verstaan; het adviseren over, beoordelen en opstellen van overeenkomsten. Ook het beoordelen van aansprakelijkstellingen jegens het recreatieschap en het aansprakelijk stellen van derden en ondersteunen bij het opstellen en wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling, de Gebiedsverordening of de daartoe behorende aanwijzingsbesluiten. Bij eventuele gerechtelijke procedures wordt er opgetreden als gemachtigde. Tot slot behoren ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de WOO (Wet Open Overheid) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) tot de juridische ondersteuning en advisering.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de Gemeenschappelijke Regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;

- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht;
- voorbereiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole).
- Ondersteuning van de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole door de ingehuurd derden partij.

Ondersteunende diensten, wat heeft het gekost?

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Bestuurlijke diensten	192.380	203.000	202.250	212.726
Financiële diensten	308.520	225.450	306.000	330.480
Juridische diensten	13.394	34.400	20.500	5.433
Totaal Overhead	514.294	462.850	528.750	548.639

De lasten voor de bestuurlijke ondersteuning zijn afgerond € 20k hoger uitgekomen dan begroot. Van de juridische ondersteuning (- € 15k, grotendeels vraag gestuurd) is minder gebruik gemaakt dan verwacht, terwijl de bestuurlijke (€ 10k) en met name de financiële ondersteuning (€ 24k) iets meer uren nodig hadden dan ingeschat. Er zijn extra uren gemaakt (effect circa € 13.000) ten behoeve van tussenrapportages toekomstperspectief en de bezuinigingsopgaaf, en voor aanlevering uitgevraagde stukken en uitbesteed werk Verbijzonderde Interne Controle (VIC, effect circa €11k).

3.5 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten in het schap en de rentebaten.

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Baten			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Rentebaten	-531.506	-420.000	-350.000	-292.022
Deelnemersbijdragen	-4.488.600	-4.793.825	-4.793.825	-4.793.825
Algemene middelen	-5.020.106	-5.213.825	-5.143.825	-5.085.847

Bij de Najaarsrapportage was al rekening gehouden met lagere rentebaten. In het 4^e kwartaal 2025 is de rentevergoeding gemiddeld zelfs onder de 2% gezakt wat tot gevolg had dat de rentebaten afgerond nog eens € 58k lager uit zijn gevallen.

3.6 Projecten

De projecten (meestal investeringen met maatschappelijk nut) worden gefinancierd uit de reserves van Rottemeren en bijdrage derden. Hiertoe wordt een zogenaamd krediet verstrekt. Eventueel ontvangen subsidies vanuit cofinanciering worden hierop in mindering gebracht. De controle op de voortgang van de projecten en de uitputting van de kredieten worden bewaakt in een projectadministratie. In onderstaande tabel zijn de lopende en dit jaar afgesloten projecten opgenomen. Alleen de projecten die daartoe aanleiding geven worden nader toegelicht.

Projectnaam	Budget	Uitgaven t/m 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven t/m 2025	Saldo 31-12-2025
Beheer Rottekijkers	40.000	8.297	5.073	13.370	26.630
Upgrade verlengde molengangpad	999.238	244.746	4.119	248.864	750.374
Kwaliteitsimpuls Lage Bergse bos, realisatie	10.203.825	4.119.242	2.419.229	6.538.471	3.665.354
Ontwikkellocaties fase II	197.000	133.283	21.006	154.290	42.710
Opstellen subsidie verordening	43.000	10.872	12.248	23.120	19.880
Handboek meubilair	34.000	4.169	31.854	36.023	-2.023
Restauratie inlaat nabij Merenweg Bleiswijk	72.000	8.812		8.812	63.188
Reconstructie van Oudheusdenweg en Slingerkade	1.210.000	118.556	1.010.096	1.128.652	81.348
Versterken Biodiversiteit	40.000	30.042	9.223	39.265	735
Verbindingen Op en langs de Rotte	63.000	0		0	63.000
Herbouw Hooiberg	97.500	12.277	81.084	93.361	4.139
Verkenning Eendragtspolder	29.000	3.045	4.101	7.146	21.855
Trainingsroute wielrenners Willem-Alexanderbaan	73.000	0	2.499	2.499	70.501
Subsidie Coördinatie	27.500	0	12.907	12.907	14.593
Aanlegsteiger Bleiswijkse Zoom	67.100			0	67.100
Uitvoering monitoring biodiversiteit	42.000	0	16.200	16.200	25.800
Herinrichting kavel Hoekse Park West	50.000		6.473	6.473	43.527
Uitgifte semi-maatschappelijk centrum Lage Bergse bos	50.000		8.600	8.600	41.400
Oeverversterking Fase II	240.000		126.580	126.580	113.420
Uitgifte de Weide Bleiswijkse Zoom	50.000		9.268	9.268	40.732
Saneren Bergweg Zuid 163a	70.000		43.198	43.198	26.802
Subtotaal	13.698.163	4.693.340	3.823.756	8.517.096	5.181.067
Afgesloten kredieten:					
Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	320.915	239.367		239.367	81.548
Oeverversterking fase I	421.760	324.938	18.000	342.938	78.822
Beeindigen erfpachtovereenkomst 't Ezelsbruggetje	20.000	0	22.745	22.745	-2.745
Beschoeiing landtong sluis Zevenhuizer Verlaat	150.000	0	123.967	123.967	26.033
Kwaliteitsimpuls Lage Bergse bos, uitwerken planning	100.000	85.228	9.123	94.351	5.650
Programmamanagement Uitvoeringsprogramma 2025-2028	80.000		80.342	80.342	-342
Fase 2 Vaernetwerk	370.000	341.584	9.134	350.718	19.282
Rottebanbrug, verblijfsplek aan de Rotte	489.210	296.102	170.181	466.283	22.927
Uitbreiding MTB route	351.000	107.798	256.499	364.296	-13.296
Subtotaal	2.302.885	1.395.016	689.991	2.085.007	217.878
Totaal alle projecten	16.001.048	6.088.356	4.513.747	10.602.103	5.398.945

Van het totaalbudget van de lopende projecten van € 13,7 mln. is circa € 5,2 mln. gedekt door eigen bijdragen uit de reserves en circa € 8,5 mln. door bijdragen derden.

Van het openstaande saldo per 31 december 2025 van € 5,2 mln. wordt 0,8 mln. gedekt door de reserves en € 4,6 mln. door bijdragen derden.

De bijdragen derden hebben voornamelijk betrekking op de projecten Verlengde Molengangpad (Budget € 1,0 mln. Saldo 0,8 mln.) en Lage Bergse bos (Aandeel in het budget € 7,5 mln. Saldo € 3,7 mln.).

De bijdrage derden Verlengde Molengangpad betreft een in het verleden ontvangen afkoopsom van het toenmalige Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam.

De bijdrage derden Lage Bergse bos bestaat uit cofinanciering van de deelnemende gemeenten, Rijkswaterstaat en de Provincie Zuid-Holland.

Toelichting per project voor zover relevant:

Beheer Rottekijkers

De 3 Rottekijkers zijn nog van prima kwaliteit en kunnen de komende jaren nog blijven staan. In 2025 is een Rottekijker verstevigd in zijn stabiliteit met trekstangen en schoren. Verwachting is dat deze kijkers nog minimaal 3 jaar blijven staan.

Verlengde Molengangpad

De gemeenteraad van Zuidplas heeft in maart 2025 besloten om het bestemmingsplan voor het Verlengde Molengangpad niet vast te stellen. Daarmee is een einde gekomen aan het project. Op dit moment wordt nog onderzocht of het Recreatieschap de gemaakte kosten voor de aanvullende onderzoeken die zijn gedaan in opdracht van de gemeente Zuidplas, kunnen worden teruggevorderd. Het gaat om een bedrag van € 47.329 en het krediet zal na ontvangst definitief worden afgesloten.

Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos – Uitvoering

Plantwerk van bosplantsoen is in uitvoering en het planten van solitaire bomen heeft plaatsgevonden. Komende winter 2026/2027 wordt weer een deel plantwerk uitgevoerd. De aansluiting van het fietspad met Rotterdam is gerealiseerd. De voormalige parkeerplaatsen Bokkenplaats, Vossenplaats en Konijnenplaats zijn opgeheven en ingeplant met bosplantsoen waarmee de omvorming naar bos gereed is. De parkeerplaatsen: Zwijnenplaats, Muizenplaats en Mollenplaats zijn opnieuw ingericht. De vergraving tussen restaurant Bergse Plas en de Mollenplaats is in uitvoering. De Eekhoornplaats en omgeving molenstomp G2 zit in de engineeringfase. In het AB van 7 juli 2025 is via een mededeling gevraagd het budget te wijzigen in verband met extra ontvangen gelden vanuit subsidies en bijdragen.

Project ontwikkellocaties fase 2; Bleiswijkse Zoom (“Ezelsbruggetje”)

In het Algemeen bestuur van 7 juli 2025 is de Verkenning Bleiswijkse Zoom vastgesteld. In het bestuur is besloten de Verkenning nader uit te werken in een voorlopig ontwerp. Hiervoor is via het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 apart budget beschikbaar gesteld. Op kosten van dit krediet is ook de verkenning Sluiswachterswoning gemaakt en deze is ook vastgesteld in het algemeen bestuur van juli 2025. Hierbij is besloten een samenwerkingsovereenkomst op te gaan stellen met Jachthaven Rottemeren, gemeente Zuidplas, HHSK en recreatieschap voor verdere ontwikkeling van het gebied.

Opstellen subsidieverordening

De nieuwe subsidieverordening met de bijhorende subsidieregeling is opgesteld met behulp van deskundige inbreng van de gemeente Rotterdam. De subsidieverordening en –regeling is vastgesteld in het algemeen bestuur van juli 2025. De gemeenten zullen nu zorgen voor formele vaststelling door de gemeenteraden en de gemeente Rotterdam verzorgt de publicatie, de afrekening van de gemeente Rotterdam moet nog komen. Eind 2025 blijft €19k over van dit krediet, het voorstel is om dit bedrag te reserveren voor toekomstige wijzigingen van de subsidieregeling.

De regeling kan zonder besluitvorming van de gemeenteraden door het Dagelijks bestuur aangepast worden.

Handboek meubilair en infra

Een ontwerpbureau heeft eind 2024 opdracht gekregen om het handboek Meubilair op te stellen. Een conceptversie van het handboek is opgeleverd door het ontwerpbureau in samenspraak met

Staatsbosbeheer. In het AB van december 2025 is een extra budget van €15k beschikbaar gesteld als onderdeel van het uitvoeringprogramma de Rotte. Hiermee vullen we de productbladen aan met specificaties voor meer beeldbepalende elementen in de Rottmeren.

Renovatie monumentale inlaat

Na overleg met HSSK is een sluisenbouwer benaderd. Deze heeft een aantal opties verstrekt zodat begin 2025 kon worden begonnen met de uitvoering, dit is echter niet doorgegaan. Begin 2026 is gebleken dat er behalve een vergunning via Lansingerland ook een vergunning via HHSK moet worden aangevraagd. De verwachting is in april 2026 te starten met de restauratie als alle vergunningen rond zijn.

Reconstructie van Oudheusdenweg en Slingerkade

De uitvoering is in 2024 gestart en op 2 mei 2025 naar tevredenheid opgeleverd. Er geldt nog onderhoudstermijn van een jaar en daarna kan de klus worden afgesloten. Het budget is verlaagd met € 240k en dit is bestemd voor een nieuw krediet Harde Oevers Fase 2. 2 mei 2026 is het eind van de onderhoudstermijn en wordt deze formeel door de aannemer aan het recreatieschap overgedragen. We maken tot die tijd nog kosten voor het ingenieursbureau welke het onderhoudstermijn monitort voor het recreatieschap.

Versterken biodiversiteit

Binnen dit bestaande krediet is afgelopen jaar door een stagiair een bioblitz en 5 excursies georganiseerd. De resultaten van de bioblitz zijn gepresenteerd in een A4 dat ook beschikbaar is gesteld aan het bestuur. De komende maanden start de aanbesteding voor de monitoring van vlinders en libelle. De voorbereidende kosten komen ten laste van dit budget. Daarnaast is een nieuwe stagiair gestart met als opdracht om te onderzoeken of de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit van de zogenaamde "bruikleenlandjes" versterkt kan worden. Het kleine resterende bedrag wordt in 2026 gebruikt voor de organisatie van de tweede bioblitz medio mei 2026. Het krediet dient verlengd te worden naar 31 december 2026.

Verbindingen Op en langs de Rotte

Dit project is nog niet gestart.

Voorgesteld wordt het krediet te verlengen naar 31 december 2026.

Herbouw Hooiberg

Juni 2024 is de vergunning verleend en vervolgens is de aanbesteding (toezicht & uitvoering) op de markt gezet. T.b.v. de uitvoering is ook een flora en fauna Quicksan uitgevraagd met positief resultaat.

Herbouw van de hooiberg is afgelopen september 2025 gestart en naar tevredenheid in november 2025. De verwachting is dat het krediet in 2026 afgesloten kan worden nadat bekend is wat de verzekering vergoedt.

Verkenning Eendragtspolder

In nauwe samenwerking met gemeente Zuidplas is een verkenning uitgevoerd. De Verkenning is in juli 2025 door het algemeen bestuur vastgesteld. Van het krediet is nog € 21k beschikbaar. Dit bedrag wordt ingezet voor de vervolgstappen. Het bestuur heeft opdracht gegeven om de samenwerking met de agrariërs te versterken en het gebied meer te betrekken bij het landschapspark de Rotte. Dit zal ook doorlopen in 2026. In 2026 zullen enkele bankjes en informatiepanelen geplaatst worden met uitzicht op het agrarische gedeelte.

Trainingsroute wielrenners Willem-Alexanderbaan

Het bestuur heeft in 2024 besloten om de wegen rond de Willem Alexanderbaan in voorrang te zetten en enkele aanpassingen te doen om het aantrekkelijker te maken voor wielrennen. Gemeente Rotterdam en Zuidplas hebben beide een bijdrage gedaan voor de realisatie. Gemeente Zuidplas moet het benodigde verkeersbesluit nog nemen. Daarna kan het project in uitvoering.

Subsidie- en fondsen coördinatie

In maart 2025 is gestart met de opdracht om de mogelijkheden voor subsidies en fondsen voor de vijf recreatieschappen, waaronder Recreatieschap Rottemeren, optimaal te benutten.

Voor Rottemeren zijn dit de projecten Kwaliteitsimpuls Bleiswijkse Zoom, Locatie-ontwikkeling molenstomp, herijking Marketingplan, natuurvriendelijke oevers, het opknappen van kunstobjecten en het verbeteren van de omgeving van de jachthaven en de sluiswoning. Het bureau heeft een scan gemaakt van de mogelijkheden. Conclusie is dat er weinig subsidies of fondsen zijn waar het recreatieschap nu gebruik van kan maken. Het bureau heeft ook een overzicht gemaakt van de regeling Boerenlandpaden.

Daarnaast heeft Ignite Group voor alle schappen een brede scan gemaakt van kansen voor subsidie- en fondsenwerving en specifiek voor het versterken van biodiversiteit, natuureducatie en via grote ruimtelijke ontwikkelingen bij de NOVEX-en Zuidelijke Randstad, Haven en Groene Hart. Deze bieden kansen voor de komende jaren. Voorgesteld wordt het krediet te verlengen tot 31 december 2026.

Uitvoering monitoring biodiversiteit (uitvoering programma fase 2)

In het AB december 2024 is de monitoringssystematiek vastgesteld. Afsproken is dat voor de uitvoering € 42.000 per jaar beschikbaar te stellen voor 2 jaar en dat daarna de bestaande monitoring voor de Eendragtspolder versoberd wordt zodat dat vrijkomende bedrag gebruikt kan worden voor het gehele Rottemeren gebied. Vanuit dit krediet is na AB besluit in december 2024 opdracht gegeven voor het uitvoeren van een eerste monitoring van de flora in het gebied. De inventarisaties hebben plaatsgevonden en de rapportage ontvangen we begin 2026. Aan de hand van de resultaten zal in samenspraak met ecooloog en boswachter ecologie gekeken worden of het beheer aangepast dient te worden om zo de biodiversiteit te versterken. Voor het resterende bedrag zal de monitoring van Vlinders en Libellen opgestart worden. Bekeken moet worden of dit bedrag voldoende is.

Voorgesteld wordt het krediet te verlengen tot 31 december 2026.

Aanlegsteiger Bleiswijkse Zoom

De uitvoering van dit krediet zal in maart 2026 plaatsvinden samen met groot onderhoudsprojecten. De verwachting is dat het krediet in juni 2026 zal worden opgeleverd. Voorgesteld wordt het krediet te verlengen naar 31 december 2026.

Herinrichting kavel Hoekse Park West

In 2024 heeft het recreatieschap een perceel van circa 3 hectare aangekocht in het Hoekse Park West. Het perceel sluit perfect aan bij de bestaande recreatiegebieden en biedt volop kansen om de landschappelijke kwaliteit, de biodiversiteit en de openbaarheid te verbeteren. Daarnaast zal het perceel in erfpacht worden uitgegeven aan Boerderij Lansingerland voor beweiding en hooiland. Er is een plan gemaakt voor de inrichting. Aan de kopse kant worden bomen en struiken geplant. Aan de fietspad zijde komen knotwilgen en in het land komen diverse rijen met struiken en bomen. Rotterdam de boer op en provincie Zuid-Holland (middels een subsidie) dragen de kosten. De werkzaamheden starten dit najaar en zullen begin 2026 afgerond worden.

Voorgesteld wordt het krediet te verlengen naar 31 december 2026.

Uitgifte semi-maatschappelijk centrum LBB

Het programma van eisen is vastgesteld door het algemeen bestuur in juli. In het najaar heeft de marktconsultatie plaatsgevonden. Het programma van eisen wordt aangescherpt en de overige aanbestedingsdocumenten opgesteld. Na bestuurlijke vaststelling zal in 2026 de daadwerkelijke aanbesteding starten. Voorgesteld wordt het krediet te verlengen naar 31 december 2026.

Harde Oevers Fase II

De werkzaamheden zijn in het 4^e kwartaal van 2025 gestart. Eind 2025 heeft de aannemer de werkzaamheden volgens planning afgerond, in het voorjaar 2026 staat het aanplanten gepland en indien nodig maaien en aansluitend wordt het werk definitief opgeleverd.

Nieuwe kredieten:

Uitgifte de Weide Bleiswijkse Zoom

In 2025 is de marktconsultatie geweest. Naar aanleiding daarvan is het programma van eisen nader uitgewerkt en is de aanbestedingsleidraad opgesteld. Alle documenten worden door het Dagelijks bestuur vastgesteld begin 2026. Daarna start de officiële procedure.

Saneren Bergweg Zuid 163a

Het slopen en afvoeren van een drietal opstanden is voor het einde van 2025 naar tevredenheid uitgevoerd. Echter door een onenigheid met naast liggende burens is een deel van de sloot niet doorgegraven. Begin januari 2026 zijn door het kadaster de rooilijnen uitgezet. In het voorjaar 2026 zal het laatste stuk sloot nog uitgegraven worden, dit hangt samen met het plaatsen van de pompput en wat uit het funderings onderzoek van het asfaltpad komt. Er zijn twijfels of er al of niet asbest in de bestaande wegfundering zit. Eind maart 2026 zal hier meer duidelijkheid over zijn.

Voorgesteld wordt het krediet te verlengen naar 31 december 2026.

Afgesloten kredieten:

Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom

Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd en het project is afgesloten, alleen in het voorjaar 2026 is er nog een bestuurlijk overdracht moment tussen HHSK en het Recreatieschap Rottemeren.

Oeverversterking fase I / sluis Beschoeiing Zevenhuizer Verlaat

Voor de oeverbeschoeiing bij de botenverhuur en de sluis is een ander krediet aangemaakt, de werkzaamheden zijn uitgevoerd en het werk is opgeleverd. Beiden projecten zijn afgesloten. De officiële opening was een mooi moment voor alle partijen, de kadastrale overdracht van de beheer grenzen moeten nog geactualiseerd worden zodat in de toekomst alle partijen weten wie welke verantwoordelijkheid heeft.

Beëindigen erfpachtovereenkomst 't Ezelsbruggetje

Alle gebouwtjes en hekwerken die op de ezelwede staan zijn begin 2025 gesloopt. Ook is onder een groot deel van het terrein het kunststof worteldoek verwijderd. Terrein is weer gereed om opnieuw uitgegeven te worden. Het krediet is met € 2.745 overschreden en wordt conform de melding in de Najaarsrapportage gedekt vanuit de Algemene Reserve. Het krediet is afgesloten.

KI LBB Uitwerken subsidieonderzoek Inv.planning

Het binnenhalen van de subsidies en overige bijdragen is afgerond waardoor het krediet eind 2025 afgesloten kon worden.

Programmamanagement Uitvoeringsprogramma 2025

Op de post programmamanagement worden diverse taken van de programmamanager geschreven, variërend van contacten onderhouden met het netwerk in het gebied (bewoners, ondernemers, etc.), bespreken nieuwe initiatieven, opstellen voortgangsrapportages, bestuursvoorstellen, begeleiding projecten etc etc. Het budget is in 2025 volledig gebruikt. Het krediet is afgesloten. Voor de jaarschijf 2026 is een nieuw krediet aangevraagd.

Vaarnetwerk de Rotte fase 2

Het project is nu formeel afgesloten. Het restant van het budget, bijna € 20k bleek niet meer nodig. Het budget van het jaarlijks beheer en onderhoud van het vaarnetwerk De Rotte is voldoende om de laatste bebording van in de Eendragtspolder op orde te brengen. De aanpassingen van de informatiepanelen die bij het netwerk horen konden niet meer in 2025 uitgevoerd worden. De goede samenwerking met het Hoogheemraadschap Krimpenerwaard en Schieland zet zich voort los van dit project. De uitbreiding van bedieningstijden voor tussenliggende bruggen naar de Hollandse IJssel ligt nog bij gemeente Zuidplas.

Verblijfsplek Rottebanbrug

In de eindafrekening van het project resteert nog € 22k, zoals in de najaarsrapportage gemeld had dit vooral te maken met een deel van de fundering die niet verwijderd kon worden. Er zijn het afgelopen jaar wel aantal vernielingen geweest aan de zitbank, die het beheerteam voortvarend heeft gerepareerd. De verblijfsplek wordt gewaardeerd door de recreanten. Op de nog te ontvangen subsidie van de waterrecreatie na is het krediet afgesloten.

Uitbreiding MBT-route Hoge Bergse Bos

Het MTB-parcours voor beginners en de uitbreidingen van het bestaande parcours voor de gevorderden is 17 mei 2025 geopend door wethouder Muis samen met de MTB-vereniging Dirty Hill. In het afgelopen najaar is de uitbreiding van het technische parcours naast de ski berg geoptimaliseerd met kombochten en extra hobbels. Dit heeft wel tot meerkosten geleid, waardoor er een tekort op de projectbegroting is ontstaan. Dirty Hill is tevreden over het resultaat. We hebben een samenwerkingsovereenkomst met Dirty Hill opgesteld. De accountantscontrole is in de afrondende fase om het project met de provincie Zuid-Holland te kunnen afrekenen. Op de nog te ontvangen subsidie na is het krediet afgesloten.

3.7 Mutaties in reserves

	Saldo per 01-01-2025	Bestemming resultaat	Directe vermogens mutaties	Onttrekking via de exploitatie	Toevoeging via de exploitatie	Saldo per 31-12-2025
Algemene reserve	3.695.675	535.110	-1.264.367	-1.631.638		1.334.780
Investeringsreserve	2.323.138		-1.277.942	-17.988		1.027.208
Investeringsreserve Uitvoeringsagenda	295.333		1.025.000	-160.843		1.159.489
Reserve beheer Noordoever	1.624.758			-120.800		1.503.958
Reserve vervangingsinvesteringen	237.380				35.000	272.380
Reserve herinrichting gebied A16	2.873.533			-9.123		2.864.410
Afschrijvingsreserve	1.311.996		1.517.309	-56.627		2.772.678
Totaal bestemmingsreserves	8.666.138	0	1.264.367	-365.381	35.000	9.600.123
Gerealiseerd resultaat	535.110	-614.755				-79.645
Totaal eigen vermogen	12.896.923	-79.645	-0	-1.997.019	35.000	10.855.258

In hoofdstuk 5 onder toelichting op de balans worden de toevoegingen en onttrekkingen nader toegelicht.

3.8 Wat heeft het gekost

Overzicht van baten en lasten 2025

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten				Baten				Saldo			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Personeel	1.341.909	1.523.100	1.516.800	1.543.466	0	0	0	0	1.341.909	1.523.100	1.516.800	1.543.466
Materieel	3.659.166	3.692.230	4.199.800	4.671.373	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832	2.563.591	2.822.030	3.125.490	3.639.542
Gebiedsbeheer	5.001.076	5.215.330	5.716.600	6.214.840	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832	3.905.501	4.345.130	4.642.290	5.183.008
Personeel	45.633	46.600	35.000	25.197					45.633	46.600	35.000	25.197
Materieel	47.250	75.000	17.000	11.521					47.250	75.000	17.000	11.521
Maatschappelijke betrokkenheid	92.883	121.600	52.000	36.718	0	0	0	0	92.883	121.600	52.000	36.718
Personeel	94.369	100.000	100.000	76.521	0	0	0	0	94.369	100.000	100.000	76.521
Materieel	59	0	0	400	0	0	0	0	59	0	0	400
Plannen maken	94.427	100.000	100.000	76.921	0	0	0	0	94.427	100.000	100.000	76.921
Personeel	184.151	194.500	196.000	206.935	0	0	0	0	184.151	194.500	196.000	206.935
Materieel	8.229	8.500	6.250	5.791	0	0	0	-2.256	8.229	8.500	6.250	3.535
Bestuurlijke diensten	192.380	203.000	202.250	212.726	0	0	0	-2.256	192.380	203.000	202.250	210.470
Personeel	227.768	203.700	234.000	247.368	0	0	0	0	227.768	203.700	234.000	247.368
Materieel	80.753	21.750	72.000	83.112	0	0	0	0	80.753	21.750	72.000	83.112
Financiële diensten	308.520	225.450	306.000	330.480	0	0	0	0	308.520	225.450	306.000	330.480
Personeel	13.394	30.900	17.000	5.433	0	0	0	0	13.394	30.900	17.000	5.433
Materieel	0	3.500	3.500	0	0	0	0	0	0	3.500	3.500	0
Juridische diensten	13.394	34.400	20.500	5.433	0	0	0	0	13.394	34.400	20.500	5.433
Overhead	514.294	462.850	528.750	548.639	0	0	0	-2.256	514.294	462.850	528.750	546.383
Rentebaten	0	0	0	0	-531.506	-420.000	-350.000	-292.022	-531.506	-420.000	-350.000	-292.022
Deelnemersbijdragen	0	0	0	0	-4.488.600	-4.793.825	-4.793.825	-4.793.825	-4.488.600	-4.793.825	-4.793.825	-4.793.825
Algemene middelen	0	0	0	0	-5.020.106	-5.213.825	-5.143.825	-5.085.847	-5.020.106	-5.213.825	-5.143.825	-5.085.847
Saldo gewone bedrijfsvoering	5.702.681	5.899.780	6.397.350	6.877.117	-6.115.681	-6.084.025	-6.218.135	-6.119.935	-413.000	-184.245	179.215	757.182
Personeel	111.154	0	102.570	290.436	0	0	0	0	111.154	0	102.570	290.436
Materieel	206.240	0	1.140.430	1.230.415	-317.394	0	0	-236.369	-111.154	0	1.140.430	994.046
Totaal Kredieten	317.394	0	1.243.000	1.520.851	-317.394	0	0	-236.369	0	0	1.243.000	1.284.482
Saldo van Baten en Lasten	6.020.074	5.899.780	7.640.350	8.397.968	-6.433.075	-6.084.025	-6.218.135	-6.356.304	-413.000	-184.245	1.422.215	2.041.664
Totaal Mutatie reserves	35.000	35.000	35.000	35.000	-157.110	-157.100	-1.420.430	-1.997.019	-122.110	-122.100	-1.385.430	-1.962.019
Gerealiseerd resultaat	6.055.074	5.934.780	7.675.350	8.432.968	-6.590.184	-6.241.125	-7.638.565	-8.353.323	-535.110	-306.345	36.785	79.645

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd/ ingekrompen moet worden. Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de omvang van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden * H / M / L	Impact (meerjarig)
1. Stortplaats Hoge Bergse bos	Grondwaterverontreiniging.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2. Renterisico's	De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.	n.v.t.	n.v.t.	€ 0
3. Specifieke risico's op projecten, inkoop, bijdragen derden etc.	In de bedrijfsvoering van het recreatieschap kunnen zich risico's voordoen op specifieke onderdelen. Dit kunnen ook risico's betreffen m.b.t. subsidies.	Niet kwantificeerbaar	L	€ 0
4. Niet gekwantificeerde risico's	Hier wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten.	€ 122.000	n.v.t.	€ 122.000

*De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt.

Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende 10 jaar (tot 1 juli 2025) rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Nu de termijn van 10 jaar is verstreken, is het risico voor het recreatieschap niet langer aanwezig.

Risico 4: Niet gekwantificeerde risico's

Hier wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Voor dit beleid volgt het schap het rijksbeleid voor gemeenten. Het rijk stelt voor de minimale buffer van de algemene reserve op 2% van de som van de structurele inkomsten. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste/benodigde weerstandsvermogen voor niet gekwantificeerde risico's.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Het saldo van de algemene reserve per 31 december 2025 bedraagt vóór resultaatbestemming € 1,3 mln. Voor toekomstige uitgaven van de projectkredieten ligt er vrijwel geen claim meer op de algemene reserve.

Het onbelaste saldo van de algemene reserve bedraagt dan € 1,3 mln.

De maximum omvang van de gekwantificeerde risico's bedraagt € 122k. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen ruim 10, wat overeenkomt met de kwalificatie 'uitstekend'.

In de nota Reserves en Voorzieningen van het schap is opgenomen dat de ratio altijd minimaal C oftewel 1,0 'voldoende' moet zijn.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, Gemeenschappelijke Regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

Normen:

Netto schuldquote: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol.

Solvabiliteitsratio: > 50% is minst risicovol, 20 - 50% is neutraal, < 20% is meest risicovol.

Structurele exploitatieruimte: evenwicht (0 of positief).

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
netto schuldquote	-36	-52	-92
solvabiliteitsratio	55%	65%	58%
structurele exploitatieruimte	-7%	5%	11%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Omdat het schap geen schulden heeft is er sprake van een negatieve schuldquote.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De solvabiliteit neemt af als gevolg van de toegenomen investeringen in maatschappelijk nut, met name in het Lage Bergse bos.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

Door de toegenomen uitgaven voor gebiedsbeheer (gestegen prijzen materialen en arbeid) en bestuurlijke ondersteuning (overhead) is een structureel tekort ontstaan. Met de provinciale bijdrage uit de nieuwe beheerregeling recreatiegebieden Zuid-Holland, zal vanaf 2026 een structureel overschot ontstaan.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande lasten voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande lasten van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande lasten, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elk jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

De onttrekking aan de voorziening groot onderhoud in 2025 bedraagt exclusief de personeelscomponent afgerond € 1.536.0000. De werkelijke lasten worden in mindering gebracht van de voorziening groot onderhoud. In de begroting 2025 is op basis van de toenmalige Meer Jaren Onderhoudsplanning (MJOP) een bedrag opgenomen van € 1.441.000 (excl. p-comp). Het verschil tussen de begrote en de werkelijke onttrekking van circa € 95.000 is vooral veroorzaakt door het verschuiven van werkzaamheden en wijzigingen in de MJOP-cyclus:

Verloop uitgaven groot onderhoud		* € 1.000
Startbudget jaarschijf 2025		1.441
Doorgeschoven naar 2026	-615	
Uitgevoerd van voorgaande jaren	746	
Saldo verschuivingen binnen de MJOP	131	
Overige mutaties	-36	
Totaal mutaties boekjaar 2025		95
Totaal uitgaven 2025		1.536

Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening groot onderhoud beheer zien voor de komende jaren.

Meerjarenverloop	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Stand per 1 januari	3.803.487	4.258.026	1.751.945	2.059.899	2.556.249	2.989.464	2.602.170	2.838.013	3.528.065	3.752.401
Dotaties	2.394.390	2.451.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000	2.751.000
Uitgaven	-1.939.851	-4.957.081	-2.443.046	-2.254.650	-2.317.786	-3.138.294	-2.515.157	-2.060.947	-2.526.664	-5.395.587
Stand per 31 december	4.258.026	1.751.945	2.059.899	2.556.249	2.989.464	2.602.170	2.838.013	3.528.065	3.752.401	1.107.815

De onttrekkingen vanaf 2026 zijn gebaseerd op het MJOP van eind 2025.

Voor 2026 was de dotatie aan de voorziening groot onderhoud opgehoogd met € 112k.

Vanaf 2027 wordt de voorziening opgehoogd met € 300.000 als gevolg van onder meer asfaltwerkzaamheden en baggerwerken roeibaan Eendragtspolder.

In de volgende tabel wordt het verwachte verloop van de voorziening groot onderhoud gebouwen weergegeven:

VOORZIENING VASTGOED	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Stand voorziening 1 januari	187.760	198.374	174.904	151.434	127.964	104.494	81.024	57.554
Dotatie	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
Onttrekkingen uitgaven	6.386	40.470	40.470	40.470	40.470	40.470	40.470	40.470
Stand voorziening 31 december	198.374	174.904	151.434	127.964	104.494	81.024	57.554	34.084

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden/ schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Bij dit schap wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is voor dit schap niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen. Ook voor de komende 4 jaren worden geen geldleningen verwacht.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale

overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten.

Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan Grond is een middel en geen doel.

- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betrof het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied), zodanig dat dit bijdroeg aan de langetermijnstrategie van het Schap. Het resultaat hiervan is dat voldaan is aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van Rottemeren.

Verloop 2025	1-1-2025	31-12-2025	Toelichting mutatie
Oppervlakte in ha	1257,6900	1257,6675	Verkoop percelen 0,0225 ha

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van individuele overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2024.

4.5 Bedrijfsvoering

Dienstverlening Staatsbosbeheer

Rottemeren is een bestuurlijke organisatie en heeft geen eigen personeel in dienst. Uitvoering van de eigen kerntaken vereist derhalve een derde uitvoerende partij. Dit is Staatsbosbeheer. De samenwerking is in 2024 verlengd voor onbepaalde tijd. Bij de samenwerkingsovereenkomst hoort een volmacht- en mandaatlijst.

Voor 2025 rekenen wij af, conform de vastgestelde PDC, op basis van de werkelijk gemaakt uren maal het voor 2025 afgesproken tarief, met inachtneming van het totaal begrote budget.

Hierdoor ontstaat inzicht in de inspanning op de verschillende begrotingsposten. Voor begeleiding regulier en groot onderhoud geldt de norm van 30% van de werkelijk bestede materiele uitgaven.

Dienstverlening Staatsbosbeheer			
Deelproducten	Realisatie 2024	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025
Beheer informatie	93.000	130.000	136.458
Uitvoeren Terreinspecties	93.000	73.800	95.995
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	14.863	24.000	23.342
Uitvoeren en begeleiding Terreinbeheer	457.424	462.000	475.850
Omgevingscommunicatie	178.000	215.000	179.263
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	143.901	168.000	196.057
Toezicht en Handhaving	333.540	411.000	406.179
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	28.181	33.000	30.322
Gebiedsbeheer	1.341.909	1.516.800	1.543.466
Beheer subsidieverordening	20.089	25.000	21.093
Vrijwilligers en actief burgerschap	25.544	10.000	4.104
Maatschappelijke betrokkenheid	45.633	35.000	25.197
Voorbereiden programma's en projectmanagement	94.369	100.000	76.521
Plannen maken	94.369	100.000	76.521
Bestuurlijke diensten	184.151	196.000	206.935
Financiële diensten	227.768	234.000	247.368
Juridische diensten	13.394	17.000	5.433
Ondersteuning	425.313	447.000	459.736
Totaal personele lasten	1.907.224	2.098.800	2.104.920

De gerealiseerde post Uitvoeren en begeleiding Terreinbeheer (begroot € 462.000) van € 475.850 bedraagt 25% en is onder de norm van 30% gebleven.

Na eliminatie van deze post in zowel de begroting als de realisatie, is de totale dienstverlening over 2025 € 8k lager uitgekomen ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Onder onderdeel 3. Programmaverantwoording is een nadere toelichting opgenomen per deelproduct.

Rechtmatigheidsverantwoording

Uitgangspunten

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Het voorwaardencriterium:

Alle financiële beheers-handelingen zijn verricht in overeenstemming met wet- en regelgeving.

Het begrotingscriterium:

Alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de begroting (incl. wijzigingen) zoals door het algemeen bestuur is goedgekeurd. Een aantal begrotingsoverschrijdingen is niet verwijtbaar aan het dagelijks bestuur, bijvoorbeeld omdat ze niet voorzienbaar waren of omdat er ook hogere baten aan ten grondslag liggen.

Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium:

Het dagelijks bestuur heeft voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen zijn verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan het recreatieschap is betaald.

Verder dient hierbij opgemerkt te worden dat rechtmatigheid breder is dan bovengenoemde 3 criteria. De andere 6 criteria (calculatie, valuterings, adressering, volledigheid, aanvaardbaarheid en levering) worden afgedekt door het getrouw beeld en de accountant zal hierover haar oordeel geven. Het dagelijks bestuur is niet verplicht om hier afzonderlijk over te rapporteren.

Rechtmatigheidsverantwoording 2025

Het dagelijks bestuur van het Recreatieschap geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in de documenten van de lijst met relevante wet- en regelgeving van het normenkader rechtmatigheid 2025 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur en de grenzen inzake toelichtingen opgenomen in de financiële verordening 2025 van het Recreatieschap, eveneens vastgesteld door het algemeen bestuur.

In het normenkader rechtmatigheid is opgenomen dat de grens voor de rechtmatigheidsverantwoording 2% bedraagt van de lasten exclusief de mutaties in de reserves van de laatst vastgestelde begroting.

De totale lasten van de gewijzigde begroting exclusief de mutaties in de reserves bedragen € 7.640.350. De tolerantiegrens wordt bepaald op € 152.807. In de paragraaf bedrijfsvoering worden eventuele geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan €10.000,- én meer dan 10% nader toegelicht e.e.a. conform de financiële verordening 2025 van het Recreatieschap.

Bevinding

Volgt na afronding Rechtmatigheidsoordeel.

Aanvullende informatie over de financiële rechtmatigheid

Volgt na afronding Rechtmatigheidsoordeel.

4.6 Openbaarheidsparagraaf

Inleiding en kader

Op grond van de WOO verplichte openbaarheidsparagraaf dient verantwoording plaats te vinden over de uitvoering van de WOO over het verslagjaar 2025 in het jaarverslag 2025.

Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf beschrijft de activiteiten die in 2025 zijn uitgevoerd op de thema's verbetering informatiehuishouding en de actieve en passieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking

De ontwikkeling van een platform (PLOOI) waar alle overheden hun openbaar te maken documenten konden plaatsen, is stopgezet. Het kabinet heeft besloten om eerst een eenvoudiger variant met een verwijsindex en een zoekfunctie te ontwikkelen. Deze variant is inmiddels operationeel. Deelname aan dit platform is momenteel nog op vrijwillige basis, waarbij de recreatieschappen en CBG nog niet zijn aangesloten. Woo-verzoeken en besluiten worden nog steeds op de website van het betreffende recreatieschap openbaar gemaakt. Vanwege vertraging in de realisatie van het publicatieplatform, is ook de inwerkingtreding van het actieve openbaarmakingsdeel van de Woo vertraagd. Staatsbosbeheer handelt de Woo verzoeken af namens de schappen en volgt de ontwikkelingen nauwlettend, maar gezien de financiële situatie, waarin de nieuwe taken beperkt worden vergoed, neemt het geen leidende rol op zich.

Passieve openbaarmaking:

	Aantal verzoeken	Gemiddelde behandeltijd in dagen
2023	1	82
2024	0	n.v.t.
2025	0	n.v.t.

RECREATIESCHAP ROTTEMEREN

5. JAARREKENING 2025

5.1 Balans per 31 december 2025

ACTIVA	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa	8.541.433	6.966.502
Materiële vaste activa	8.541.433	6.966.502
Investerings met een economisch nut	3.825.942	3.838.624
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.715.491	3.127.879
Vlottende activa	11.327.113	15.174.575
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	10.776.972	14.686.322
Vorderingen op openbare lichamen	705.826	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	10.037.958	14.191.172
Overige vorderingen	33.187	495.150
Liquide middelen	118.042	54.751
Banksaldi	118.042	54.751
Overlopende activa	432.100	433.503
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	236.875	213.029
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	195.225	220.474
Totaal Activa	19.868.546	22.141.077

PASSIVA	31-12-2025	31-12-2024
Vaste passiva	15.532.222	17.097.891
Eigen vermogen	10.855.259	12.896.923
Algemene reserve	1.334.780	3.695.675
Bestemmingsreserves	9.600.124	8.666.138
Gerealiseerde resultaat	-79.645	535.110
Voorzieningen	4.676.964	4.200.968
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.491.400	3.991.247
Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	185.564	209.721
Vlottende passiva	4.336.323	5.043.187
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	1.035.566	289.224
Overige schulden	1.035.566	289.224
Overlopende passiva	3.300.757	4.753.963
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	83.225	430.040
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.131.360	4.323.922
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	86.172	0
Totaal Passiva	19.868.546	22.141.077

5.2 Overzicht van baten en lasten 2025

Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden	Lasten				Baten				Saldo			
	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025
Personeel	1.341.909	1.523.100	1.516.800	1.543.466	0	0	0	0	1.341.909	1.523.100	1.516.800	1.543.466
Materieel	3.659.166	3.692.230	4.199.800	4.671.373	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832	2.563.591	2.822.030	3.125.490	3.639.542
Gebiedsbeheer	5.001.076	5.215.330	5.716.600	6.214.840	-1.095.575	-870.200	-1.074.310	-1.031.832	3.905.501	4.345.130	4.642.290	5.183.008
Personeel	45.633	46.600	35.000	25.197					45.633	46.600	35.000	25.197
Materieel	47.250	75.000	17.000	11.521					47.250	75.000	17.000	11.521
Maatschappelijke betrokkenheid	92.883	121.600	52.000	36.718	0	0	0	0	92.883	121.600	52.000	36.718
Personeel	94.369	100.000	100.000	76.521	0	0	0	0	94.369	100.000	100.000	76.521
Materieel	59	0	0	400	0	0	0	0	59	0	0	400
Plannen maken	94.427	100.000	100.000	76.921	0	0	0	0	94.427	100.000	100.000	76.921
Personeel	184.151	194.500	196.000	206.935	0	0	0	0	184.151	194.500	196.000	206.935
Materieel	8.229	8.500	6.250	5.791	0	0	0	-2.256	8.229	8.500	6.250	3.535
Bestuurlijke diensten	192.380	203.000	202.250	212.726	0	0	0	-2.256	192.380	203.000	202.250	210.470
Personeel	227.768	203.700	234.000	247.368	0	0	0	0	227.768	203.700	234.000	247.368
Materieel	80.753	21.750	72.000	83.112	0	0	0	0	80.753	21.750	72.000	83.112
Financiële diensten	308.520	225.450	306.000	330.480	0	0	0	0	308.520	225.450	306.000	330.480
Personeel	13.394	30.900	17.000	5.433	0	0	0	0	13.394	30.900	17.000	5.433
Materieel	0	3.500	3.500	0	0	0	0	0	0	3.500	3.500	0
Juridische diensten	13.394	34.400	20.500	5.433	0	0	0	0	13.394	34.400	20.500	5.433
Overhead	514.294	462.850	528.750	548.639	0	0	0	-2.256	514.294	462.850	528.750	546.383
Rentebaten	0	0	0	0	-531.506	-420.000	-350.000	-292.022	-531.506	-420.000	-350.000	-292.022
Deelnemersbijdragen	0	0	0	0	-4.488.600	-4.793.825	-4.793.825	-4.793.825	-4.488.600	-4.793.825	-4.793.825	-4.793.825
Algemene middelen	0	0	0	0	-5.020.106	-5.213.825	-5.143.825	-5.085.847	-5.020.106	-5.213.825	-5.143.825	-5.085.847
Saldo gewone bedrijfsvoering	5.702.681	5.899.780	6.397.350	6.877.117	-6.115.681	-6.084.025	-6.218.135	-6.119.935	-413.000	-184.245	179.215	757.182
Personeel	111.154	0	102.570	290.436	0	0	0	0	111.154	0	102.570	290.436
Materieel	206.240	0	1.140.430	1.230.415	-317.394	0	0	-236.369	-111.154	0	1.140.430	994.046
Totaal Kredieten	317.394	0	1.243.000	1.520.851	-317.394	0	0	-236.369	0	0	1.243.000	1.284.482
Saldo van Baten en Lasten	6.020.074	5.899.780	7.640.350	8.397.968	-6.433.075	-6.084.025	-6.218.135	-6.356.304	-413.000	-184.245	1.422.215	2.041.664
Totaal Mutatie reserves	35.000	35.000	35.000	35.000	-157.110	-157.100	-1.420.430	-1.997.019	-122.110	-122.100	-1.385.430	-1.962.019
Gerealiseerd resultaat	6.055.074	5.934.780	7.675.350	8.432.968	-6.590.184	-6.241.125	-7.638.565	-8.353.323	-535.110	-306.345	36.785	79.645

Het programma “Instandhouding gebieden” is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken

Daarnaast:

- Overhead
- Algemene dekkingsmiddelen
- Projectkredieten
- Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Saldo van baten en lasten

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten en de rentebaten vanuit de weggezette overtollige middelen bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Baten en lasten Projectkredieten

De projectkredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector daarvoor geven. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor

het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Verder worden de uitgangspunten van de financiële verordening van het schap gehanteerd.

Balans

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 25.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	25, 30 of 35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	10-35 jaar
- machines, apparaten en installaties	5,6,7,10 of 15 jaar
- overige materiele vaste activa	afhankelijk van de gebruiksduur

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten door gewijzigde regelgeving per 1 januari 2018 worden geactiveerd. De richtlijn is dat Investerings met maatschappelijk nut boven € 25.000 per component worden geactiveerd.

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor de in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwig durende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met economisch nut	Boekwaarde 1 januari 2025	Investerings	Des-investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31 december 2025
Gronden en terreinen	3.634.403					3.634.403
Bedrijfsgebouwen	204.221			-12.682		191.539
Totaal	3.838.624	0	0	-12.682	0	3.825.942

Van de gronden die in eigendom zijn van Natuur- en Recreatieschap Rottemeren, totaal 1257,7 hectaren, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten. In het kader van het project grensgeschillen zijn een aantal kleine arealen (0.02.25 ha) verkocht aan de pachters in het gebied.

De bedrijfsgebouwen betreft de Sluiswachterswoning Rottekade 2.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1 januari 2025	Investerings	Des-investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Activerings	Boekwaarde 31 december 2025
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	1.312.246			-56.627		1.517.309	2.772.928
Activa in bewerking:							
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	1.815.632	3.211.855	-217.730		-1.349.886	-1.517.309	1.942.563
Totaal	3.127.879	3.211.855	-217.730	-56.627	-1.349.886	0	4.715.491

Activa in bewerking waarvan de bewerking is afgerond en welke in gebruik zijn genomen, worden gerubriceerd onder de categorie Grond-, weg- en waterbouwkundige werken. De afschrijving op het afgeronde actief start per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar van afronding en ingebruikname. € 1.942.000 van de boekwaarde heeft betrekking op investeringen na 1 januari 2018.

Flottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Overige vorderingen

Overige vorderingen	31-12-2025	31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	705.826	466.750
Overige vorderingen	278.651	243.282
	984.477	710.032
Voorziening voor oninbaarheid	-245.463	-214.882
Totaal	739.013	495.150

Het saldo van de vorderingen per 31 december 2025 op openbare lichamen bestaat volledig uit vorderingen op de deelnemers in het schap (2024: € 347.000).

De voorziening voor oninbaarheid heeft betrekking op de overige vorderingen. De voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald op basis van een individuele beoordeling van de openstaande vorderingen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	31-12-2025	31-12-2024
Rekening courant schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën	10.037.958	14.191.172

De afname van de rekening courant schatkistbankieren van afgerond € 4,1 mln. betreffen vooral de investeringen in activa met maatschappelijk nut (opleveringen Lage Bergse Bos).

Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)	2025			
Boekjaar	1.000	1.000	1.000	1.000
Drempelbedrag	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	64	154	167	123
Ruimte onder het drempelbedrag	936	846	833	877
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Banksaldi

Banksaldi	31-12-2025	31-12-2024
Rekening courant Bank Nederlandse Gemeenten	118.042	54.751

Overlopende activa

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	Saldo 01-01-2025	Toevoegingen	Ontvangen	Saldo 31-12-2025
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Project Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos Eilandenrijk	164.044	58.500	-164.044	58.500
Project Rottebanbrug verblijfplaats aan de Rotte	0	10.000		10.000
Project uitbreiding MTB-route	48.985	119.390		168.375
Totaal	213.029	187.890	-164.044	236.875

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2025	31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	37.078	36.024
Nog te ontvangen bedragen	101.422	148.707
Door te berekenen kosten	1.980	12.059
Te vorderen Btw ondernemersaangifte	0	31
Te vorderen Btw doorgeschoven naar Btw Compensatie Fonds gemeenten	54.745	23.653
Totaal	195.225	220.474

De vooruitbetaalde bedragen betreffen voornamelijk verzekeringspremies (€ 37.078). De nog te ontvangen bedragen bestaan vooral uit de rente over het 4^e kwartaal 2025 (€ 59.907) en de afrekening waterzuiveringsheffing 2025 (€ 37.000).

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in 2025 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Saldo per 01-01-2025	Bestemming resultaat	Directe vermogens mutaties	Onttrekking via de exploitatie	Toevoeging via de exploitatie	Saldo per 31-12-2025
Algemene reserve	3.695.675	535.110	-1.264.367	-1.631.638		1.334.780
Investeringsreserve	2.323.138		-1.277.942	-17.988		1.027.208
Investeringsreserve Uitvoeringsagenda	295.333		1.025.000	-160.843		1.159.489
Reserve beheer Noordoever	1.624.758			-120.800		1.503.958
Reserve vervangingsinvesteringen	237.380				35.000	272.380
Reserve herinrichting gebied A16	2.873.533			-9.123		2.864.410
Afschrijvingsreserve	1.311.996		1.517.309	-56.627		2.772.678
Totaal bestemmingsreserves	8.666.138	0	1.264.367	-365.381	35.000	9.600.123
Gerealiseerd resultaat	535.110	-614.755				-79.645
Totaal eigen vermogen	12.896.923	-79.645	-0	-1.997.019	35.000	10.855.258

ALGEMENE RESERVE

De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Algemene reserve	2025	2024
Saldo per 1 januari	3.695.675	3.419.837
Bij: bestemming resultaat	535.110	421.324
Af: naar de Investeringsreserve Uitvoeringsagenda conform besluiten Algemeen bestuur	-1.025.000	
Af: onttrekking t.g.v voorziening groot onderhoud	-535.110	
Af: geactiveerde projecten (naar de afschrijvingsreserve)	-239.367	
Af: onttrekking dekking projectkredieten	-1.096.528	-145.486
Saldo 31 december	1.334.780	3.695.675

BESTEMMINGSRRESERVES

- Investeringsreserve

De investeringsreserve wordt gevormd om de aanvragen voor projectkredieten te kunnen financieren.

Investeringsreserve	2025	2024
Saldo per 1 januari	2.323.138	2.745.601
Af: geactiveerde projecten (naar de afschrijvingsreserve)	-1.277.942	-351.782
Af: onttrekking dekking projectkredieten	-17.988	-70.681
Saldo 31 december	1.027.208	2.323.138

- Investeringsreserve Uitvoeringsagenda

De Investeringsreserve Uitvoeringsagenda is voortgekomen uit het Ontwikkelplan Rottemeren. Per tranche wordt bekeken welke projecten in uitvoering worden genomen.

In 2023 is gestart met Programma Fase I en in 2025 met Fase II.

Investeringsreserve Uitvoeringsagenda	2025	2024
Saldo per 1 januari	295.333	372.297
Bij: conform besluiten Algemeen bestuur	1.025.000	
Af: onttrekking dekking projectkredieten	-160.843	-76.964
Saldo 31 december	1.159.489	295.333

- Reserve Beheer Noordoever

Recreatieschap Rottemeren heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoever de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoever afgekocht. Om het beheer van de Noordoever over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor het beheer en onderhoud € 120.800 onttrokken uit de reserve Beheer Noordoever.

Reserve beheer Noordoever	2025	2024
Saldo per 1 januari	1.624.758	1.745.558
Af: onttrekking dekking onderhoud	-120.800	-120.800
Saldo 31 december	1.503.958	1.624.758

- Reserve vervangingsinvesteringen

Deze reserve is bedoeld om toekomstige vervangingen van bruggen en steigers met een investering van meer dan € 50.000 te financieren.

Reserve vervangingsinvesteringen	2025	2024
Saldo per 1 januari	237.380	202.380
Bij: toevoeging conform begroting	35.000	35.000
Saldo 31 december	272.380	237.380

- Reserve Herinrichting Gebied A16

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve van € 2,5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor het gebied rond de aan te leggen A16 in het Lage Bergse Bos. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een krediet van € 50.000 vanuit de reserve voor het proces van een kwaliteitsimpuls voor het lage Bergse Bos.

Reserve herinrichting gebied A16	2025	2024
Saldo per 1 januari	2.873.533	2.897.796
Af: onttrekking dekking projectkredieten	-9.123	-24.263
Saldo 31 december	2.864.410	2.873.533

- Afschrijvingsreserve

De afschrijvingsreserve dekt toekomstige afschrijvingslasten van materiele activa met maatschappelijk nut.

De afschrijvingsreserve wordt gevoed bij activering van projecten door overheveling vanuit de investeringsreserve.

Afschrijvingsreserve	2025	2024
Saldo per 1 januari	1.311.996	996.524
Bij: toevoeging geactiveerde projecten	1.517.309	351.782
Af: onttrekking afschrijving boekjaar	-56.627	-36.310
Saldo 31 december	2.772.678	1.311.996

Geactiveerde projecten	2025	2024
Rottebanbrug, verblijfplaats aan de Rotte	389.965	
Uitbreiding MTB route	195.921	
Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	239.367	
Oeverversterking Fase I	342.938	
Beschoeiing sluis Zevenhuizer Verlaat	123.967	
Fase II Vaarnetwerk	225.151	
Bewegwijzeringsstelsel de Rotte		233.852
Kwaliteitsimpuls entree Eendragtspolder		117.930
Totalen	1.517.309	351.782

Gerealiseerd resultaat -/- € 79.645

Gerealiseerd resultaat	2025	2024
	-79.645	535.110

Voorzieningen

ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

Het verloop in 2025:

Onderhoudsegalisatie voorzieningen	Saldo 31-12-2024	Dotaties	Aanwendingen	Saldo 31-12-2025
Voorziening voor groot onderhoud beheer	3.779.247	2.394.390	-1.939.851	4.233.786
Voorziening voor groot onderhoud gebouwen	212.000	52.000	-6.386	257.614
Totaal	3.991.247	2.446.390	-1.946.237	4.491.400

Voorziening groot onderhoud gebiedsbeheer

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De begrote dotatie voor 2025 van oorspronkelijk € 1.859.280 is opgehoogd met het voordelige resultaat 2024 van € 535.110 conform de vastgestelde resultaatbestemming 2024.

De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord. Voor een toelichting op de aanwendingen 2025 voor groot onderhoud wordt verwezen naar de programmaverantwoording (4.2 onderhoud kapitaalgoederen).

Voorziening groot onderhoud gebouwen vastgoed

Deze voorziening is gevormd voor het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud van gebouwen die op de nominatie staan om te worden afgestoten.

VOORZIENINGEN VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN DIE SPECIFIEK BESTEED MOETEN WORDEN

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen	Saldo 31-12-2024	Dotaties	Aanwendingen	Saldo 31-12-2025
Voorziening puinstortgelden min. LNV	161.405			161.405
Voorziening voor afkoopsommen	48.315		-24.157	24.158
Totaal	209.721	0	-24.157	185.564

Voorziening puinstortgelden min. LNV

De voorziening puinstortgelden LNV is geheel geormerkt door het voormalig ministerie LNV en besteding kan plaatsvinden voor de aankoop van gronden en de inrichting hiervan in het Recreatiegebied.

Op 8 december 2025 is een bestuursvoorstel ingediend en vastgesteld om € 137.500 aan te wenden als financiering van de aankoop van een perceel grond ter uitbreiding van de Hennipgaarde. De definitieve aankoop zal in 2026 worden uitgevoerd.

Voorziening afkoopsommen

Dit betreft de in 2015 ontvangen afkoopsommen ten behoeve van toekomstig Regulier Onderhoud vanuit het project Hoekse Park. Het oorspronkelijke bedrag van € 241.571 is als volgt opgebouwd:

- afkoop onderhoud brug € 132.231;
- Stadsregio bijdrage € 100.000;
- Meerjarig onderhoud natuurvriendelijke oevers € 9.340.

Sinds 2017 valt in een periode van 10 jaar het totaalbedrag van € 241.571 vrij ten gunste van het Regulier Onderhoud in de exploitatie.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden.

Overige schulden	31-12-2025	31-12-2024
Crediteuren	1.035.566	289.224
Totaal	1.035.566	289.224

Het crediteurensaldo per 31-12-2025 bestaat voor het grootste deel uit afrekeningen aannemers van groot onderhoud werkzaamheden 2025 (€ 582k) en de afrekening dienstverlening 2025 van Staatsbosbeheer (€ 358k). Deze waren ultimo 2024 grotendeels opgenomen onder de overlopende passiva wat tevens de toename bij de crediteuren verklaart als de afname van de overlopende passiva.

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	31-12-2025	31-12-2024
Nog te ontvangen facturen leveranciers en werk derden	33.643	240.951
Nog te ontvangen facturen dienstverlening Staatsbosbeheer	47.053	186.015
Te betalen Btw ondernemersaangifte	2.529	
Overige schulden		3.074
Totaal	83.225	430.040

De te ontvangen facturen hebben vrijwel volledig betrekking op afrekeningen projectkredieten.

De dienstverlening SBB betreft de nagekomen afrekening van de doorbelaste uren december 2025.

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	Saldo 01-01-2025	Ontvangen bedragen	Besteed, vrijgevallen of terugbetaald	Saldo 31-12-2025
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Project Verlengde Molengangpad	613.583	47.329	-4.119	656.794
Project Rottebanbrug verblijfplaats aan de Rotte	18.178		-18.178	-0
Project Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos	3.644.404	50.000	-1.278.544	2.415.860
Project Wielerparcours Willem-Alexander Baan	45.500		-1.558	43.942
Project herinrichting kavel Hoekse Park West		19.980	-5.216	14.764
Governance de Rotte	2.256		-2.256	-0
Totaal	4.323.922	117.309	-1.309.871	3.131.360

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd. Het betreft met name contracten meerjarige bestekken voor regulier onderhoud en de dienstverleningsovereenkomst met Staatsbosbeheer.

De belangrijkste resterende verplichtingen (> € 100.000) voor 2026 e.v. zijn:

- * Gras- en waterbestekken regulier onderhoud € 1.100.000
- * Hygiëne Bestek regulier onderhoud € 434.000;
- * Samenwerkingsovereenkomst Staatsbosbeheer € 2.098.800.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen plaatsgevonden na balansdatum.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2025

Bij de Najaarsrapportage werd rekening gehouden met een tekort van € 37k.

Het nadelige saldo 2025 is uitgekomen op afgerond € 80k.

Kort samengevat is de toename van het tekort ten opzichte van de gewijzigde begroting van € 43k als volgt te verklaren:

Exclusief kredieten en mutatie reserves	* € 1.000
Hogere lasten:	
Overhead	-18
Lagere lasten:	
Gebiedsbeheer	37
Maatschappelijke betrokkenheid	15
Plannen maken	23
	75
Lagere baten:	
Gebiedsbeheer	42
Algemene middelen (rente)	58
	-100
Per saldo nadelig	-43

In paragraaf 3, de programmaverantwoording van het jaarverslag, wordt nader ingegaan op de bereikte resultaten per deelproduct.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Projectkredieten:									
Uitgaven projectkredieten		0	0		1.243.000	-1.243.000		1.520.851	-1.520.851
Bijdrage derden	0		0	0		0	236.369		236.369
Subtotaal	0	0	0	0	1.243.000	-1.243.000	236.369	1.520.851	-1.284.482
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	1.243.000		1.243.000	1.284.482		1.284.482
Totalen	0	0	0	1.243.000	1.243.000	0	1.520.851	1.520.851	-0

Presentatie van het structurele saldo	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten	6.084.025	5.899.780	184.245	6.218.135	7.640.350	-1.422.215	6.356.304	8.397.968	-2.041.664
Toevoegingen aan reserves		35.000	-35.000		35.000	-35.000		35.000	-35.000
Onttrekkingen aan reserves	157.100		157.100	1.420.430		1.420.430	1.997.019		1.997.019
Gerealiseerd resultaat	6.241.125	5.934.780	306.345	7.638.565	7.675.350	-36.785	8.353.323	8.432.968	-79.645
Waarvan incidentele baten en lasten	0	0	0	1.243.000	1.243.000	0	1.520.851	1.520.851	0
Structureel resultaat	6.241.125	5.934.780	306.345	6.395.565	6.432.350	-36.785	6.832.472	6.912.117	-79.645

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Begroot 2025	Realisatie 2025
Reserve vervangingsinvesteringen	35000	35000

Onttrekkingen reserves	Begroot 2025	Realisatie 2025
Afschrijvingsreserve	56.630	56.627
Reserve Beheer Noordoever	120.800	120.800
Totaal onttrekkingen	177.430	177.427

Overzicht van de directe vermogensmutaties

Toevoegingen reserves	Begroot 2025	Realisatie 2025
Afschrijvingsreserve, geactiveerde projecten		1.517.309
Investeringsreserve Uitvoeringsagenda		1.025.000
Totaal onttrekkingen	0	2.542.309

Onttrekkingen reserves	Begroot 2025	Realisatie 2025
Algemene reserve, naar de Afschrijvingsreserve		239.367
Algemene reserve, naar de reserve Uitvoeringsagenda		1.025.000
Investeringsreserve, naar de Afschrijvingsreserve		1.277.942
Totaal onttrekkingen	0	2.542.309

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur: Nog onderhanden.

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 8 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 157.305. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Volgt na afronding Rechtmatigheidsoordeel.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Volgt na afronding Rechtmatigheidsoordeel.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De WNT is van toepassing op Recreatieschap Rottmeren. Het voor het Recreatieschap toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt voor 2025 € 246.000,-

Dhr. S Thijsen en dhr. Revis , directeur van Staatsbosbeheer (SBB), dienen op grond van de mandaatregeling aangemerkt te worden als topfunctionaris. Over de vergoeding in het kader van deze functies als topfunctionaris zijn geen nadere afspraken tussen de het Recreatieschap en Staatsbosbeheer gemaakt. Er worden geen rechtstreekse vergoedingen aan dhr. Thijsen en dhr. Revis door het Recreatieschap verstrekt.

Dhr. Thijsen en dhr. Revis ontvangen hun bezoldiging via Staatsbosbeheer en deze organisatie verantwoordt zijn bezoldiging via haar eigen jaarrekening. Aangaande de doorbelasting van de kosten die Staatsbosbeheer maakt voor haar dienstverlening zijn afspraken gemaakt, waarbij indirect de kosten die gemaakt worden door SBB in het kader van de functie beide directeuren versleuteld zitten in de afspraken en in de overhead van de tarieven die door SBB worden doorbelast. Ten aanzien van de door te belasten directe kosten is voor de heer Thijsen en Revis geen tijdsregistratie aanwezig op basis waarvan de werkelijke omvang van het dienstverband kan worden bepaald.

Hierdoor is de vergoeding die betaald wordt voor de inhuur van de topfunctionaris niet te herleiden. Op basis van de inschatting van het bestuur is de werkelijke tijdsbesteding van dhr. Thijsen en Revis aan het Recreatieschap verwaarloosbaar ten opzichte van zaken als directeur van Staatsbosbeheer en bedraagt daarmee minder dan € 2.100,-

In het verleden werd in de jaarrekening om praktische redenen voor deze topfunctionaris de volledige bezoldiging zoals hij die ontvangt bij Staatsbosbeheer verantwoord.

Feitelijk werd de WNT-verantwoording voor deze topfunctionaris zoals die door Staatsbosbeheer is opgenomen in haar jaarrekening ook opgenomen in de jaarrekening van het Recreatieschap.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft op 1 november 2022 de toelichting op de Uitvoeringsregeling WNT 2023 de openbaarmakingsverplichting voor WNT-instellingen die deel uitmaken van een groep verduidelijkt. In de relatie tussen de organisatie en Staatsbosbeheer is weliswaar geen sprake van een groep, maar de problematiek inzake de intra-groep detachering is in deze casus vergelijkbaar.

De individuele bezoldiging van de directie en toezichthouders, die ook dient als verantwoording in het kader van de WNT, zijn in onderstaande tabellen gespecificeerd:

Naam topfunctionaris	Functie	Periode
Ir. S. Thijssen	Algemeen directeur	01-01-2025 t/m 14-03-2025
Drs. B.A. Revis	Algemeen directeur	01-01-2025 t/m 31-12-2025

Behalve de heer S. Thijsen en de heer B. Revis zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking in 2025 en die een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

In 2025 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder

In de kolom "van - tot" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De bestuursleden hebben over 2025 geen vergoeding ontvangen.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

LEDEN DAGELIJKS BESTUUR (DB)

Gemeente	Naam	functie	Van - Tot
Rotterdam	dhr. P.J.P. Lansink Bastemeijer	wethouder	januari - december 2025
Lansingerland	dhr. M. Muis	wethouder	januari - december 2025
Zuidplas	dhr. D. de Haas	wethouder	januari - december 2025

LEDEN ALGEMEEN BESTUUR (AB)

Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de leden van het DB (zie hierboven) aangevuld met de hierna volgende bestuursleden.

Gemeente	Naam	functie	Van - Tot
Rotterdam	dhr. F. Achbar	wethouder	januari - december 2025
Lansingerland	dhr. S. Fortuyn	wethouder	januari - december 2025
Zuidplas	dhr. F. Klovert	wethouder	januari - december 2025

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door een adviserend lid.

5.6 Verdeling naar taakvelden

Verdeling naar taakvelden	Realisatie 2025			Gewijzigde begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning						
Bestuur		5.791	-5.791		6.250	-6.250
Overhead	2.256	542.605	-540.349	0	522.000	-522.000
Treasury	292.022	242	291.779	350.000	500	349.500
Overige baten en lasten	236.369		236.369	0		0
Mutatie reserves	1.997.019	35.000	1.962.019	1.420.430	35.000	1.385.430
Sport, cultuur en recreatie			0			0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.825.657	7.849.329	-2.023.672	5.868.135	7.111.600	-1.243.465
Totalen	8.353.323	8.432.968	-79.645	7.638.565	7.675.350	-36.785